

Financiële instrumenten voor een lokaal klimaatbeleid: een groene taxshift op lokaal niveau

Wouter Rubens
GD&A Advocaten

Ook Belgische industrie kreunt onder ongeziene energiecrisis: fabrieken liggen stil, facturen zijn tot 15 keer duurder

De verzengende zomer liet zien: de klimaatopwarming loopt in de papieren

NIEUWS
Zowel particulieren als bedrijven hechten meer belang aan duurzaamheid

2022 wordt het klimaatjaar van de waarheid: 'We moeten het nu laten zien'

IPCC: Onmiddellijke versnelling mondiale klimaatactie nodig om doel 1,5 graden nog te kunnen halen

I. Inleiding

Minister Somers: "Lokale besturen kunnen verschil maken in energiecrisis"

"Gedoemd om klimaatdoelstellingen niet te halen": Windenergie-sector pleit voor verviervoudiging nieuwe installaties

Een derde van de Nederlanders wil sinds corona duurzamer leven

Zonne-energie is voor veel mensen dé oplossing voor de huidige energiecrisis

Recht, regelgeving én rechtspraak als aanjager van een duurzame & circulaire economie

➤ Recht en regelgeving als aanjagers van een duurzame & circulaire (bouw-)economie

- Sustainable Development Goals (VN - 2015)
- Europees "Actieplan voor Circulaire economie"
- Europees Actieplan "Critical Raw Materials Resilience"
- Europese richtlijnen (EU)
 - Richtlijn 2018/844 betreffende de energieprestatie van gebouwen
 - Kaderrichtlijn Afvalstoffen
 - ...
- Europese Klimaatwet (EUR – 2021)
- Belgisch Energieakkoord (Federaal – 2022)
- Vlaams klimaatactieplan 2021-2030 (Vlaanderen - 2020)
- Vlaanderen Circulair (VI. Gewest)
- Burgemeestersconvenant (Lokaal - 2008)
- Lokaal Energie- en Klimaatpact (lokaal – 2021)
- ...

Burgemeestersconvenant
voor Klimaat en Energie

Recht en regelgeving stuwen ons richting een duurzame en circulaire economie

➤ Na de wetgever volgen ook de rechtbanken:

- Nederlandse klimaatzaak (2019 - Urgenda):

Het vonnis wijst er op dat het de Nederlandse staat zichzelf in internationale klimaatverdragen de verplichting heeft opgelegd om de opwarming van de aarde onder de 2 graden te houden. En ze onderschrijft ook de wetenschappelijke conclusie dat industriële landen daarvoor 25 tot 40 procent minder broeikasgassen mogen uitstoten in 2020. Dus, oordeelt het hof, moet de staat minimum 25% uitstootvermindering halen tegen 2020.

- Frans klimaatzaak (2020 – Greenpeace) & Duitse klimaatzaak (2021 – Pellworm):

- Belgische klimaatzaak (2021)

“De Rechtbank van Eerste Aanleg Brussel oordeelde dat zowel de Federale Staat als de drie Gewesten individueel EN gezamenlijk aansprakelijk zijn voor het klimaatbeleid. Bovendien is het huidige klimaatbeleid in strijd met artikel 2 en 8 EVRM. De Belgische rechter heeft echter, in tegenstelling tot bv. de Nederlandse rechters, geen specifieke reductiedoelstellingen opgelegd in zijn arrest.”

- Belgische “Tankstationarresten” (2021)

KLIMAATZAAK

Recht en regelgeving stuwten ons richting een duurzame en circulaire economie

- Klimaatregelgeving, -rechtspraak én –aansprakelijkheid slaat dus over naar Belgische overheden
 - ❑ Gevolg: klimaatengagementen en verbintenissen van overheidswege
 - ❑ Gevolg: wijzigingen van aanbestedingsgedrag
 - ❑ Gevolg: wijzigingen van beleidsaangelegenheden
 - ❑ Gevolg: ...

- **GD&A Toolbox der Duurzaamheid:** *Dé handreiking voor initiatieven op vlak van klimaat, energie, duurzaamheid en circulaire economie op het lokale niveau*
 - ❑ Verduurzamen van infrastructuur en dienstverlening via overheidsopdrachten
 - ❑ Verduurzamen van lokale heffingen en het lokaal, fiscaal beleid
 - ❑ Verduurzamen van de ruimtelijke ordening en omgeving
 - ❑ ...

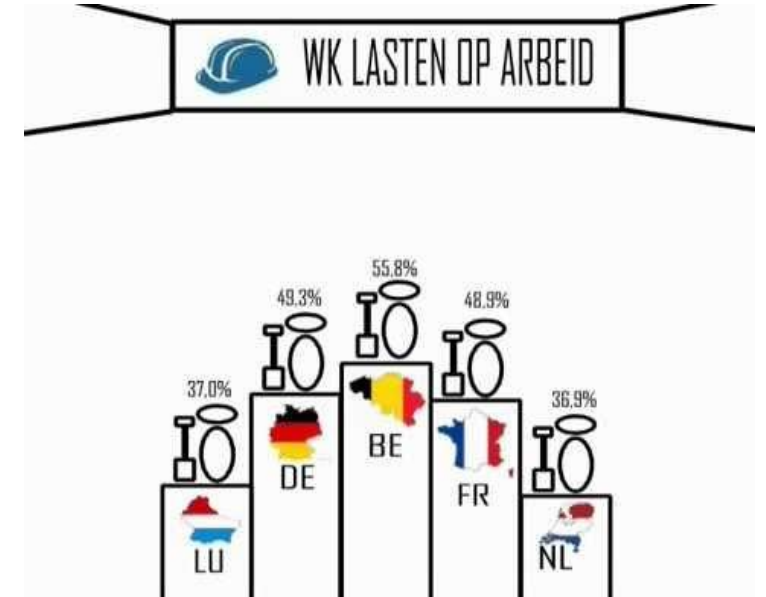

Verduurzamen van lokale heffingen en het lokaal, fiscaal beleid: een waaier aan mogelijkheden

Ons fiscaal stelsel is opgesteld vanuit de principes van een lineaire economie

- Belasting op arbeid > belasting op grondstoffen en materialen
 - Circulaire economie = arbeidsintensieve activiteiten
 - Herstel
 - Sorteren
 - Research en development
- Belasting op toegevoegde waarde = te laag én te hoog
 - Te laag voor bepaalde diensten en producten: hoog consumptiegedrag
 - Te hoog voor circulaire producten
- Restwaarde \approx hergebruikwaarde
 - Afschrijvingen houden geen rekening met inherente restwaardes

⇒ Belgisch regeerakkoord: groene taxshift

"We vertrekken vanuit het principe dat de vervuiler betaalt, waarbij we het gebruik van fossiele brandstoffen zoveel mogelijk willen ontmoedigen door de invoering van een fiscaal sturend instrument."

De fiscale bevoegdheid van lokale besturen is ruim

- Fiscale bevoegdheid van lokale besturen = breed
 - Gemeente- en provincieraden hebben bevoegdheid te regelen al wat van gemeentelijk of provinciaal belang is
 - Art. 41, 162 en 170 G.W. laten toe om in principe gelijk welke materie aan een belasting te onderwerpen

⇒ Opportuniteit voor een **lokaal beleid op eigen snelheid**

- **Omzendbrief gemeentefiscaliteit** – aandacht voor verduurzaming van (lokale) fiscaliteit:
 - *"Een nieuwe actualisering dringt zich op. Talrijke wijzigingen in Vlaamse en federale regelgeving, nieuwe rechtspraak en rechtsleer, (...) en nieuwe beleidsaccenten in de fiscale politiek (zoals de grotere aandacht voor duurzaamheid en groene energie) zijn er de oorzaak van dat de omzendbrief BB 2011/01 op tal van plaatsen niet meer actueel is."*
 - *"Rekening houdend met het subsidiariteitsbeginsel, is het aan de wetgever en de decreetgever om een aangelegenheid uitdrukkelijk naar zich toe te trekken wanneer zij menen dat die noodzakelijk beter geregeld wordt op een hoger beleidsniveau dan het lokale. Dat neemt echter niet weg dat ook van de gemeenten verwacht mag worden dat ze rekening houden met het algemeen belang. Zo is het zeer aanbevelingswaardig om de begrippen duurzaamheid en vergroening in te calculeren in de gemeentelijke fiscaliteit."*
 - *"Naast het financiële hoofddoel kan een gemeentebelasting een beleidsmatig nevendoeel hebben. Hoge belastingtarieven kunnen erop gericht zijn om onwenselijk gedrag te ontmoedigen, terwijl wenselijk gedrag aangemoedigd kan worden via belastingverminderingen en -vrijstellingen. Te denken valt bijvoorbeeld aan fiscale gunstmaatregelen wanneer de belastingplichtige inzet op duurzaamheid, energiezuinigheid of schone energiebronnen. Zo kan bijvoorbeeld een gemeentelijk reglement dat bedrijfsoppervlaktes belast de ruimte vrijstellen die wordt ingenomen door installaties voor hernieuwbare energie ten dienste van de bedrijfsuitvoering."*

Searching for funds: het lokale niveau is aan zet

Aanboren van nieuwe/andere middelen

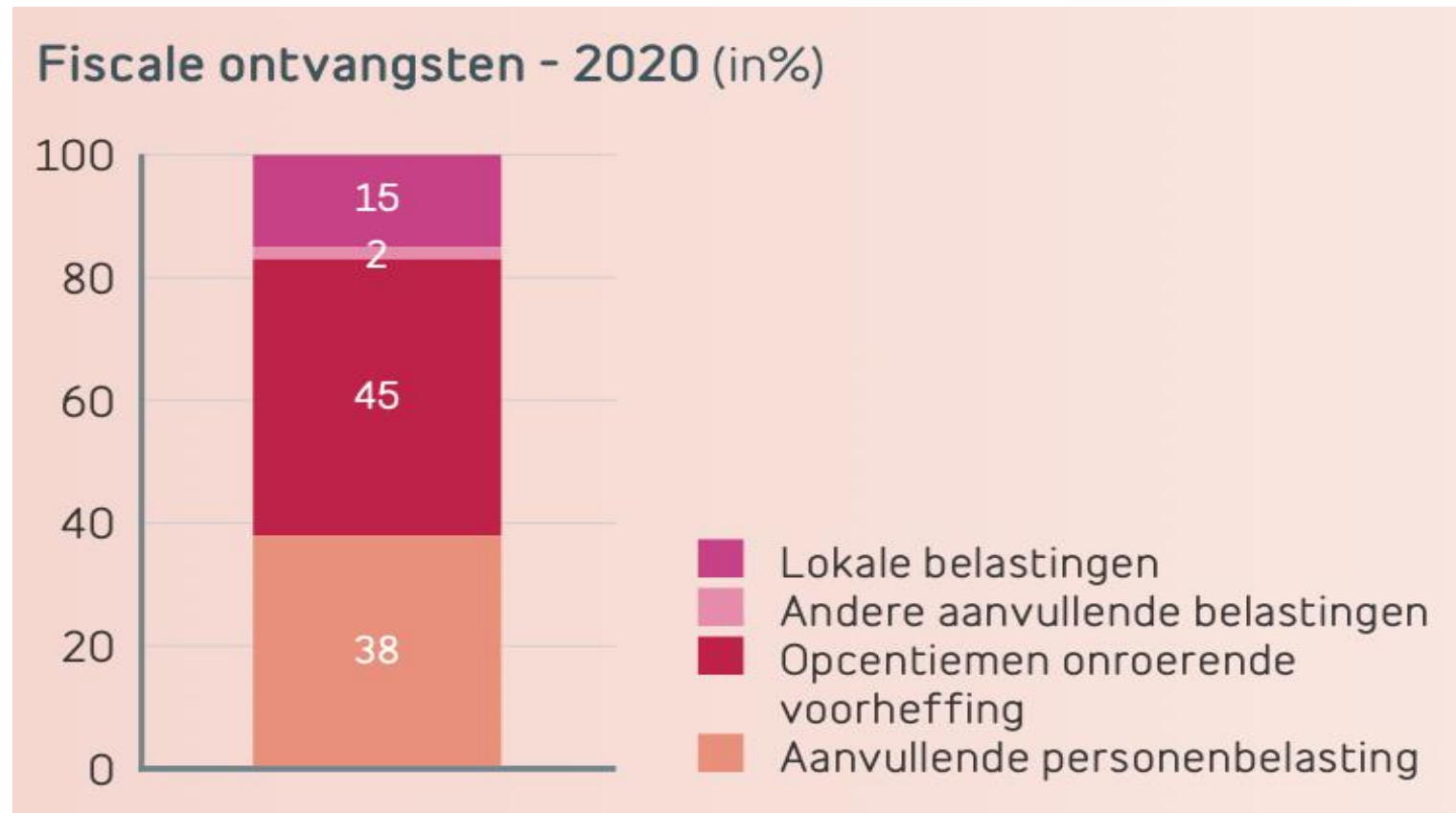
- (Groene) taxshift APB - OOV
- Nieuwe (duurzaamheids-) belastingen en/of retributies
- Duurzame tariefdiversificaties in bestaande belastingen en/of retributies
- Stedenbouwkundige financiële lasten
- ...

Aanboren van externe middelen

- Financiële Coöperaties
- Burgerparticipatie
- Lokale Fondsen voor klimaat en duurzaamheid
- ...

De impact van een fiscale *shift* naar duurzaamheid op de lokale ontvangsten

Bron: Belfius

Nieuwe/andere middelen: duurzaamheidsbelastingen, -retributies en een groene taxshift

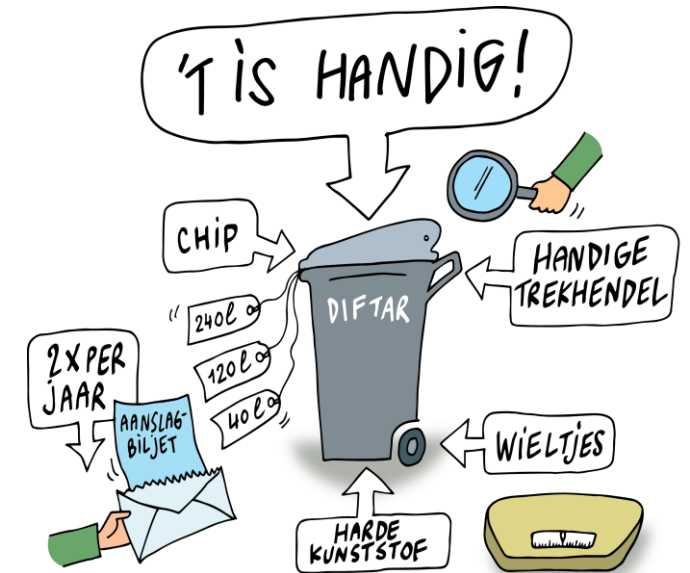

I. Toekomstbestendige belastingreglementen via technische innovatie en verantwoorde tariefdiversificatie

Slimme innovatie voor de huisvuilbelasting

- Art. 26 Materialendecreet: iedere gemeente moet zorg dragen voor het voorkomen, een hergebruik, het ophalen of een andere wijze van inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen en het nuttige toepassen of verwijderen ervan
 - Huishoudelijke afvalinzameling door derden i.f.v. hergebruik (?)
- Principe = 'de vervuiler betaalt'
 - Kosten van afvalophaling worden verhaald op inwoner-afvalproducent
 - Via (boven-)lokale belasting:
 - Forfaitaire heffing
 - Variabele heffing (al naargelang exacte hoeveelheid afval)
- Verduurzaming door technologie : DIFTAR = geDIFerentieerde TARieven
 - Huisvuilbelasting op basis van aantal ledigingen en/of aangeboden hoeveelheid afval
 - Bv. chip in huisvuilcontainer
 - Bv. pasjessysteem voor ondergrondse sorteerstraatjes of containers
 - Nederlands onderzoek: DIFTAR werkt!
 - Ratio:
 - Huishoudelijke afvalproductie beperken
 - Kosten eerlijker verdelen → wie minder afval aanbiedt, betaalt minder
- Nog andere mogelijkheden voor een duurzamer afvalbeheer op lokaal niveau?

Duurzame tariefdiversificaties in traditionele (patrimonium-)belastingen en retributies

- **Belasting op tweede verblijven of wooneenheden zonder domiciliëring:**
 - Voorwerp = woongelegenheden waarvoor niemand ingeschreven is in bevolkingsregister
 - Belastingplichtige = eigenaar(s) van het verblijf.
 - Traditioneel belastingtarief: forfaitair bedrag/aanslagjaar
 - Al dan niet onderscheid al naargelang (vloer-)oppervlakte van woongelegenheden
 - Duurzaam belastingtarief: bedrag al naargelang duurzaamheid van woongelegenheden
 - Koppeling aan E-peil
 - Koppeling aan andere objectieve standaarden (K-waarde, M-peil, Mobiscore, ...)
 - Koppeling aan duurzaamheid van exploitatie van recreatiedomein waarop woongelegenheden staat

- **Belasting op het overnachten in toeristische logies:**
 - Voorwerp = tijdelijk verblijf in toeristische logies in de gemeente
 - Belastingplichtige = aanbieder(s) van toeristische logies (die doorrekenen aan toeristen)
 - Traditioneel belastingtarief:
 - Op basis van beschikbare oppervlakte
 - Op basis van aantal beschikbare standplaatsen/verblijfgelegenheden die worden aangeboden
 - Duurzaam belastingtarief: bedrag al naargelang duurzaamheid van exploitatie of het toeristische logies
 - Bv. Lager tarief voor overnachting op "kale" kampplaats dan in hotelkamer
 - Bv. verminderd belastingtarief voor toeristische verblijven in hotels die voor hun bedrijfsvoering een duurzaamheidslabel hebben verworven?

- **Activeringsheffing, verspreiding van huis-aan-huis reclame, ...**

Duurzame tariefdiversificaties in traditionele (patrimonium-)belastingen en retributies

- **Retributie op afgifte van administratieve stukken**
 - Voorwerp = afgifte van identiteitskaart, rijbewijs, conformiteitsattest, omgevingsvergunningen, ...
 - Heffingsplichtige = aanvrager
 - Traditioneel tarief: forfaitair bedrag
 - Bv. per aanvraag
 - Veelal geen link met 'duurzaamheid' van voorwerp van de aanvraag
 - Duurzaam tarief: korting (geen vrijstelling!) op basis van duurzaamheidsnomen
 - Koppeling aan E-peil
 - Koppeling aan andere objectieve standaarden (K-waarde, M-peil, Mobiscore, ...)
 - Beperkte(re) vrijheid in tariefregeling: link met de (administratieve) prestaties waarvoor retributie wordt geheven
- **Heffingen voor inname openbaar domein, ...**

Motieven voor een tariefdiversificatie op basis van klimaat of duurzaamheid

Mogelijke motieven ter verantwoording van het onderscheid:

- *"Passiefbouwen dient aangemoedigd te worden omdat duurzaam bouwen past in de lange termijn visie van het woonplan"*
- *"Verder is het verantwoord de grondslagen van deze belasting zo te kiezen en te modelleren, dat de ondernemingen worden gestimuleerd om bij te dragen aan welbepaalde beleidsdoelstellingen van de Stad. Zo wenst het bestuur de ondernemingen mits weldoordachte tariefstructuren en vrijstellingen uitdrukkelijk mee in te schakelen in het bereiken van haar klimaatdoelstellingen en de shift naar lokale hernieuwbare energie.
Het (aanmoedigen tot zuinig omspringen met) energieverbruik is tot slot een belangrijke component in de weg naar een klimaatneutrale stad."*
- *"Gelet op het besluit van de gemeenteraad betreffende de goedkeuring van de ondertekening van het burgemeestersconvenant voor klimaat en energie;
Gezien voorliggende belasting kan bijdragen tot het realiseren van de doelstellingen van het burgemeestersconvenant;"*

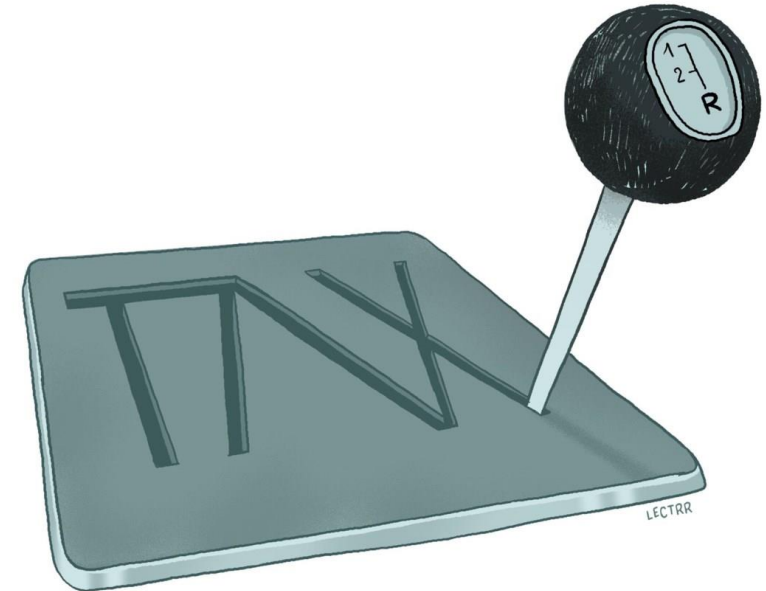

II. Een duurzame taxshift: spelen met de APB en OOV in een streven naar fiscale vergroening

Duurzame *taxshift* op lokaal niveau: van APB naar groene OOV

- Aanleiding voor lokale *taxshift* in Mechelen
 - Woningprijzen gestegen met 15% o.w.v. investeringen stadsbestuur
 - Rechtspersonen betalen geen APB
 - Meer inkomsten nodig
 - Neutraal voor gezinnen
- Lokale *taxshift*
 - Verlaging APB
 - Van 7,4% naar 6,8%
 - Verhoging OOV
 - Verhoogd van 938 naar 1100
- Resultaat:
 - Voor stad: meeropbrengst 3 à 4 mio EUR / jaar
 - Voor gezinnen:
 - In 2021 meeropbrengst OOV: 5.732.940 EUR
 - VLABEL: 50% opcentiemen wordt betaald door rechtspersonen
 - $5.732.940 / 2 = 2.866.470$ EUR wordt betaald door gezinnen
 - $2.866.470 \text{ EUR} / 36.000$ gezinnen = **80 EUR per gezin meer**
 - In 2021 minderopbrengst APB: 2.584.770 EUR
 - $2.584.770 / 36.000$ gezinnen = **72 EUR per gezin minder**
 - Resultaat: quasi neutraal voor gemiddeld gezin, maar 3.148.170 EUR méér in stadskas (via rechtspersonen)

Duurzame *taxshift* op lokaal niveau: van APB naar groene OOV

- Traditioneel: uniform tarief in OOV per gemeente
 - Logisch?
 - (Nog langer) verantwoordbaar?
- Duurzaam alternatief: differentiatie in opcentiemen
 - Tot AJ 2019: maar één tarief voor de opcentiemen op OV
 - Vanaf AJ 2019: mogelijkheid om binnen grondgebied de gemeentelijke opcentiemen te differentiëren

⇒ Bedrag van OOV laten variëren:

- ⇒ bij lager E-peil
- ⇒ bij lager M-peil
- ⇒ Bij beschikbaarheid materialenpaspoort

III. Nieuwe fiscale reglementering met (gezonde) aandacht voor duurzaamheid: een belasting op het elektriciteits- of energieverbruik van bedrijven

De nieuwe belasting op het elektriciteitsverbruik van bedrijven

- Aanleiding:
 - Een grootschalig verbruik van fossiele brandstoffen past niet (langer) in een duurzame economie
 - De belasting op drijfkracht en/of motoren = achterhaald
 - Voorwerp: handels-, nijverheids- en landbouwbedrijven, berekend op basis van het aantal kilowattverbruik van motoren, ongeacht de krachtbron
 - De draagkracht van ondernemingen \neq vermogen van aanwezige motoren
 - Industriële installatie of bedrijfsoppervlakte is niet altijd meer representatief voor financiële draagkracht
 - Technologische evoluties
 - Shift naar dienstverlenende economie
 - Grote administratieve werklast
 - Jaarlijkse telling van aantal motoren en hun gezamenlijk belastbaar vermogen
 - Vaak gevestigd in goed vertrouwen op correctheid van aangiftes.
- Alternatief: belasting op elektriciteits- of energieverbruik van bedrijven
 - Belasting met directe lijn naar economisch gebeuren + ecologische component
 - Tarief op basis van verbruik in het jaar voorafgaand aan het aanslagjaar
 - Elektriciteitsverbruik
 - Energieverbruik (elektriciteit, aardgas, stookolie, ...)
 - Gunstigere tarifiering voor groene elektriciteit en/of groen energieverbruik

De nieuwe belasting op het elektriciteitsverbruik van bedrijven *in de praktijk*

Art. 1:

Voor de aanslagjaren 2022 tot en met 2025 wordt er belasting geheven op het elektriciteitsverbruik van bedrijven.

Art. 2:

§1 De belasting is verschuldigd door :

a) de natuurlijke personen die op 1 januari van het aanslagjaar, als hoofd- en/of bijkomende activiteit op het grondgebied van de stad Tielt :

- een nijverheids-, landbouw-, horeca, handelsbedrijf of financiële instelling exploiteren;
- een vrij beroep of een zelfstandige activiteit uitoefenen

b) De verenigingen/entiteiten zonder rechtspersoonlijkheid.

c) de rechtspersonen die volgens de gegevens van het handelsregister op 1 januari van het aanslagjaar op het grondgebied van de stad Tielt een maatschappelijke of een exploitatiezetel hebben.

waarvan het elektriciteitsverbruik door de distributienetbeheerder continu wordt gemeten, maandelijks wordt opgenomen of die een contract met een elektriciteitsleverancier als professionele klant met een jaarlijkse meteropname hebben afgesloten.

§2 Iedereen die houder is van een ondernemingsnummer en voldoet aan bovenstaande criteria aangaande de opname van het elektriciteitsverbruik wordt vermoed een beoefenaar van de belastbare activiteit te zijn.

Art. 3:

§1 De belasting op het elektriciteitsverbruik is verschuldigd afzonderlijk per vestiging op het grondgebied van Tielt en door de belastingplichtige gebruikt voor de bedrijfsexploitatie.

§2 Onder vestiging wordt verstaan : iedere bedrijfsexploitatie waarin de belastingplichtige een economische activiteit in de ruimste zin van het woord uitoefent voorzien van een meter met een EAN-nummer voor het elektriciteitsverbruik.

§3 Worden eveneens geacht te beschikken over een belastbare vestiging, zij die hun beroeps- en/of bedrijfsactiviteit geheel of gedeeltelijk uitoefenen alwaar zij niet hoofdelijk verblijven en/of gedomicilieerd zijn.

Art. 4:

Deze belasting wordt gevestigd op basis van het elektriciteitsverbruik tijdens het jaar voorafgaand aan het aanslagjaar (tele gemeten of maand gemeten) of op basis van de jaarlijkse meteropname in het jaar voorafgaand aan het aanslagjaar.

Art. 5:

De belasting wordt als volgt vastgesteld :
Electriciteitsverbruik kwh

Aanslagvoet

0 kwh – 40.000 kwh	0 euro
40.001 kwh – 50.000 kwh	150 euro
50.001kwh – 100.000kwh	250 euro
100.001 kwh – 150.000 kwh	500 euro
150.001 kwh – 200.000 kwh	750 euro
200.001 kwh – 250.000 kwh	1.000 euro
250.001 kwh – 500.000 kwh	2.000 euro
500.001 kwh – 1.000.000 kwh	5.000 euro
1.000.001 kwh – 2.500.000 kwh	10.000 euro
2.500.001 kwh – 5.000.000 kwh	20.000 euro
5.000.001 kwh – 20.000.000 kwh	30.000 euro
20.000.001 kwh – 30.000.000 kwh	40.000 euro
30.000.001 kwh – 40.000.000 kwh	50.000 euro
40.000.001 kwh – 50.000.000 kwh	100.000 euro
50.000.001 kwh – 100.000.000 kwh	500.000 euro
100.000.001 kwh en meer	1.000.000 euro

Art. 6:

Er wordt volledige vrijstelling verleend aan :

- Vestigingen toebehorend aan lokale openbare besturen
- Vestigingen toebehorend aan onderwijsinstellingen
- Vestigingen die genieten van een onvoorwaardelijke vrijstelling van onroerende voorheffing op grond van bijzondere wetten o.a. de wet waarbij ze zijn opgericht.

Art. 7:

§1 De belastingplichtige kan aan het stadsbestuur volmacht verlenen om het elektriciteitsverbruik rechtstreeks bij de distributienetbeheerder op te vragen indien de gegevens door de distributienetbeheerder ter beschikking worden gesteld.

§2 Indien de belastingplichtige geen volmacht heeft gegeven aan het stadsbestuur of indien de distributienetbeheerder de gegevens niet ter beschikking stelt dan ontvangt de belastingplichtige vanwege het stadsbestuur een aangifteformulier dat door hem, behoorlijk ingevuld en ondertekend moet worden teruggestuurd voor de in het formulier vermelde vervaldatum.

§2 Een belastingplichtige die geen aangifteformulier heeft ontvangen moet dit spontaan aanvragen aan het stadsbestuur.

§3 Bij gebrek aan aangifte binnen de in art. 8§1 gestelde termijn of bij onvolledige, onjuiste of onnauwkeurige aangifte kan de belasting ambtshalve worden ingekohierd volgens de gegevens waarover het stadsbestuur beschikt, onverminderd het recht van bezwaar en beroep.
De ambtshalve ingekohierde belasting wordt vermeerderd met 10% van de belasting, Het bedrag van deze verhoogde belasting wordt eveneens ingekohierd.

De nieuwe belasting op het elektriciteitsverbruik van bedrijven is niet onbetwist ...

▪ Diverse wettigheidsbezwaren

- Schending Richtlijn 2008/118/EEC: *"De gemeente mag geen belasting op het elektriciteitsverbruik invoeren omdat dit een indirecte belasting is op elektriciteit en niet zou voldoen aan de voorwaarden van artikel 1.2 Richtlijn 2008/118/EEC"*
- Schending gelijkheidsbeginsel *in fiscalibus*: *"De belasting op energieverbruik schendt het gelijkheidsbeginsel (o.a.) omdat er geen rekening gehouden wordt met de herkomst van de elektriciteit en met de elektro-intensieve aard van de economische activiteit."*
- Schending non-bis-in-idem beginsel: *"De belastingplichtigen zouden in dezelfde periode tweemaal belast worden op hetzelfde belastbaar feit omwille van een soortgelijk doel doordat er en een belasting op elektriciteitsverbruik geheven wordt en de federale energietaks"*
- Schending gemeentelijke fiscale autonomie en gemeentelijk belang: *"De belasting op elektriciteitsverbruik streeft in werkelijkheid een ander doel na dan aangegeven (energieverbruik van bedrijven sturen) en begeeft zich hierdoor op het bevoegdheidsterrein van de gewesten en federale overheid."*
- Schending recht op privéleven en recht op bescherming van persoonsgegevens: *"Door het geven van een volmacht aan het stadsbestuur om gegevens te verzamelen voor de belastingaangifte/controlé/bezwaar worden allerlei gegevens (ongeoorloofd) verzameld die kwalificeren als persoonsgegevens."*

▪ Alternatief: belasting op het energieverbruik van bedrijven

Anders maar beter (?): de belasting op het energieverbruik van bedrijven

- Belastingreglement op het energieverbruik van bedrijven
 - Aanleiding + opzet = identiek
 - Uitvoering = anders
 - Principe 1: Dubbel belastbare grondslag
 - Totale oppervlakte: vanaf 500 m²
 - Energieverbruik: alle soorten energie zoals elektriciteit, aardgas, stookolie, ...
 - Vanaf 1 miljoen kWh/jaar in periode 2022-2026 en vanaf 750.000 kWh/jaar in periode 2027-2031.
 - Berekening via omzettingscoëfficiënt
 - Principe 2: inachtneming van groene energie door géén rekening te houden met:
 - Lokaal geproduceerde en verbruikte elektriciteit die niet via het distributienet loopt
 - Oppervlakte die ingenomen worden voor groene energie-installaties (zonnepanelen, windturbines, ...)
 - Energieopslag voor bedrijfsvoertuigen die de openbare weg gebruiken
 - Principe 3: administratieve vereenvoudiging
 - Volmacht voor meterstanden aardgas en elektriciteit
 - Hergebruik van ETS- of EBO-rapportering

Anders maar beter (?): nieuwe belasting op het energieverbruik van bedrijven

Artikel 5 Belastingplichtige

De belastingplichtige is de onderneming die op 1 januari van het aanslagjaar minstens één bedrijfsvestiging exploiteert, of tot gebruik voorbehoudt.

Bij een tijdelijke onderbreking van de werkzaamheden of zolang de vereffening van een vennootschap niet is afgesloten, blijft de hoedanigheid van belastingplichtige bestaan. De hoedanigheid van belastingplichtige gaat slechts verloren wanneer de in Artikel 2 opgesomde activiteiten met inbegrip van eventuele vereffeningactiviteiten, zijn stopgezet.

Artikel 6 Vrijstellingen

§ 1 Van de belasting zijn vrijgesteld:

- De ondernemingen waarvan de totale oppervlakte van de in Gent gelegen bedrijfsvestigingen kleiner is dan 500m².
- De rechtspersonen vermeld in de artikelen 180, 181 en 182 van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992.
- Nieuwe ondernemingen voor een periode van drie jaar volgend op de aanvang van de activiteit. Hiermee wordt bedoeld ondernemingen die voorheen geen bedrijfsvestiging exploiteerden op het grondgebied van Gent, en die evenmin ontstaan zijn door wijziging, samenvoeging of splitsing, juridisch of op een andere wijze, van dergelijke natuurlijke persoon of rechtspersoon of erdoor is opgericht.

§ 2 Van de belastbare oppervlakte zijn vrijgesteld:

- De oppervlakte effectief ingenomen door installaties voor groene energie;

§ 3 Van het belastbare energieverbruik is vrijgesteld:

- De groene energie;
- De eigen ter plaatse opgewekte elektrische stroom, of de ter plaatse door derden opgewekte elektrische stroom die buiten het distributienet aan de onderneming wordt geleverd. De eventuele overproductie die niet ter plekke kan worden verbruikt en op het distributienet moet worden geïnjecteerd, wordt niet bijkomend van de verbruikte stroom afgetrokken;
- Energie, zowel elektrische als door middel van andere energiedragers, voor voertuigen die onder de verkeersbelasting op de motorvoertuigen vallen of die speciaal van die belasting zijn vrijgesteld door een bepaling van de desbetreffende wetten.
- De helft van de belastbare restenergie die wordt aangeleverd door een andere Gentse vestiging via een specifiek daartoe opgezet rechtstreeks kanaal voor verder gebruik (lokale energierecuperatie).

§ 4 Van de belastbare energie van een vestiging mag worden afgetrokken, de helft van de belastbare restenergie die na eigen gebruik wordt afgestaan aan een andere Gentse vestiging zoals voorzien in § 3 d (lokale energierecuperatie).

Artikel 7 Aangifteplicht

- § 1 De belastingplichtige moet jaarlijks ten laatste op 28 februari van het aanslagjaar een aangifte indienen bij het stadsbestuur op een door het stadsbestuur aangeboden formulier. Een belastingplichtige die geen aangifteformulier gekregen heeft, moet er zelf één vragen.
- § 2 Valt de uiterste indieningsdatum op een zaterdag, een zondag of een wettelijke feestdag, dan wordt de vervaldag verplaatst naar de eerstvolgende werkdag. De aangifte is laattijdig wanneer ze na de uiterste indieningsdatum is gepost of wanneer ze na de laatste nuttige dag wordt afgegeven tegen ontvangstbewijs.
- § 3 De administratie kan aan de belastingplichtige een "voorstel van aangifte" bezorgen. De titel van dit document omschrijft duidelijk dat het om een "voorstel van aangifte" gaat.

Als de gegevens op dit voorstel onjuist of onvolledig zijn of niet overeenstemmen met de belastbare toestand op 1 januari van het aanslagjaar moet de belastingplichtige ten laatste op 28 februari van het aanslagjaar, het voorstel verbeterd en vervolledigd terugsturen. Het tijdig teruggezonden en gecorrigeerde of aangevulde voorstel van aangifte, geldt in dat geval als aangifte.

Als de gegevens op dit voorstel overeenstemmen met de belastbare toestand op 1 januari van het aanslagjaar, is de belastingplichtige niet verplicht dit formulier tegen de voormelde indieningsdatum, terug te sturen. In dat geval is automatisch aan de aangifteplicht voldaan en wordt de belasting gevestigd op basis van de gegevens vermeld op het toegestuurd voorstel van aangifte.

§ 4 Aangiftes worden schriftelijk ingediend of via de website van de Stad Gent (www.stad.gent), in de mate dat deze laatste mogelijkheid voorzien is.

Andere vormen van doorsturen zoals fax of elektronische toezending naar andere mailboxen van de stad Gent zijn niet geldig.

Artikel 8 Meldingen

De exploitant van een bedrijfsvestiging moet binnen de maand de stopzetting of het starten van een vestiging meedelen aan de bevoegde administratie.

Deze meldingen kunnen ook gebeuren via e-mail (stadsbelastingen@stad.gent).

Artikel 9 Ambtshalve belasting

Bij gebrek aan aangifte binnen de gestelde termijn in dit reglement, of ingeval van onjuiste, onvolledige of onnauwkeurige aangifte vanwege de belastingplichtige, wordt de belasting ambtshalve gevestigd mits inachtneming van de in artikel 7 van het decreet van 30 mei 2008 voorziene bepalingen.

De ambtshalve ingekohierde belasting wordt verhoogd met 40% van de ontdoken belasting bij gebrek aan aangifte binnen de gestelde termijn, en vanaf aanslagjaar 2025 met 30% in geval van onjuiste, onvolledige of onnauwkeurige aangifte, maar bedraagt minimum 25 euro en maximum 500 euro. In geen geval mag het verhoogd recht het dubbele van de verschuldigde belasting overschrijden.

Anders maar beter (?): nieuwe belasting op het energieverbruik van bedrijven

Artikel 3 Berekeningsgrondslag

- § 1 De belasting is ineens en voor heel het jaar verschuldigd voor de onderneming die op 1 januari van het aanslagjaar één of meerdere bedrijfsvestigingen ter beschikking heeft op het grondgebied van Gent.
- De stopzetting of vermindering van de werkzaamheden in de loop van het aanslagjaar, of de vermindering van de belastbare oppervlakte of het belastbare energieverbruik in dit jaar, geven geen aanleiding tot belastingvermindering.
- § 2 De belasting wordt gevestigd per onderneming, voor het totaal van alle bedrijfsvestigingen op het grondgebied, en is gebaseerd op een component oppervlakte en een component energieverbruik.
- § 3 Component oppervlakte
- a. De belasting wordt gevestigd op basis van de totale gebouwde en onbebouwde oppervlakte, ongeacht de kadastrale indeling, op 1 januari van het aanslagjaar.
- Tot de oppervlakte van de bedrijfsvestiging behoren alle gebouwde en onbebouwde oppervlakten die voor de in Artikel 2 omschreven activiteiten zijn bestemd of benut, worden gebruikt of op elk ogenblik kunnen worden gebruikt of tot gebruik worden voorbehouden, inclusief de onbebouwde gronden die palen aan de gebouwde oppervlakten en die een bestemming kregen of kunnen krijgen voor de bedrijvigheid van de belastingplichtige en/of hiermee een functionele band hebben.
- b. Als gebouwde oppervlakte geldt de som van de oppervlakten van alle ondergrondse en bovengrondse bouwlagen (inclusief de zolder en, indien effectief in gebruik, het dak), maar met uitsluiting van de gedeelten die uitsluitend als woongelegenheden worden gebruikt.
- c. Indien op eenzelfde goed meerdere ondernemingen een vestiging hebben, worden de parkeergelegenheden en onbebouwde gronden die gemeenschappelijk voor meerdere bedrijfsvestigingen gebruikt worden of ter beschikking zijn, in hoofde van elke bedrijfsvestiging in aanmerking genomen pro rata van de door die vestiging individueel gebruikte of ter beschikking zijnde gebouwde en onbebouwde oppervlakten.
- d. De oppervlakte wordt per bedrijfsvestiging afgerond naar de bovenliggende vierkante meter. Voor recreatieve en agrarische bedrijfsvestigingen wordt de oppervlakte afgerond naar de bovenliggende hectare.
- § 4 Component energie - basis
- a. De belasting wordt gevestigd op basis van het totaal energieverbruik op alle vestigingen, ongeacht de energiedrager, van het referentiejaar.
- b. Het verbruik van elektriciteit en gas geleverd via de distributienetten, wordt afgeleid uit de meterstanden van de aansluitingspunten aan het begin en einde van het referentiejaar. Zijn die meterstanden niet beschikbaar, dan wordt het verbruik geëxtrapoleerd uit de twee meest recente meteropnames. De onderneming deelt de meternummers van de aansluitpunt waar zij gebruik van maakt mee aan de administratie ter controle, en verleent daarmee volmacht de betrokken gegevens bij de netbeheerders op te vragen.
- c. Het verbruik van andere energiedragers wordt afgeleid uit de leveringen gedurende het referentiejaar. De belastingplichtige deelt de identiteit van de leveranciers mee aan de administratie ter controle. Energiedragers bestemd voor ongewijzigde verkoop worden hiervan uitgesloten.

- g. Het energieverbruik wordt samengeteld na omzetting in kWh volgens onderstaande omzettingstabel:

Energiedrager	Eenheid	Equivalent in kWh	Omzettingsfactor	Aan te rekenen kWh
Elektriciteit	1 kWh	1 kWh	1,000	1 kWh
Restenergie	1 kWh	1 kWh	1,000	1 kWh
Aardgas	1 M ³	9,97 kWh	1,052	10,49 kWh
Vloeibaar gas	1 l	6,89 kWh	1,182	8,15 kWh
Stookolie	1 l	10,47 kWh	1,391	14,56 kWh
Diesel	1 l	10,12 kWh	1,391	14,07 kWh
Benzine	1 l	9,18 kWh	1,297	11,91 kWh
Bruinkool	1 kg	5,56 kWh	1,828	10,16 kWh
Steenkool	1 kg	8,14 kWh	1,844	15,01 kWh

Voor energiedragers niet opgenomen in deze tabel, wordt het belastbaar aantal kWh bekomen door de werkelijke verbrandingswaarde van de energiedrager te vermenigvuldigen met een omzettingfactor: de verhouding van de CO₂-uitstoot van de brandstof ten aanzien van een referentieuitstoot van 0,192 ton CO₂ per MWh.

Betreft de energiedrager een afvalstroom, dan wordt die omzettingfactor bovendien vermenigvuldigd met 0,75.

De omzettingfactor bedraagt nooit minder dan 1.

- h. Het energieverbruik wordt per bedrijfsvestiging afgerond naar de bovenliggende MWh.

Anders maar beter (?): nieuwe belasting op het energieverbruik van bedrijven

Artikel 4 Tarief

§ 1 Algemeen

De totale belasting bestaat uit de som van de toepasselijke belastingen zoals bepaald in dit artikel, en met een maximum per onderneming en per aanslagjaar van:

- Aanslagjaar 2022-2026: 6.150.000 euro
- Aanslagjaar 2027-2031: 6.500.000 euro

§ 3 Component energie

Tarief in euro (forfait)	2022	2023	2024	2025
Vork 1 (100 – 150)	0	0	0	0
Vork 2 (150 – 200)	0	0	0	0
Vork 3 (200 – 250)	0	0	0	0
Vork 4 (250 – 500)	0	0	0	0
Vork 5 (500 – 1.000)	0	0	0	0
Vork 6 (1.000 – 2.500)	4.113	4.183	4.254	4.326
Vork 7 (2.500 – 5.000)	8.813	8.963	9.115	9.270
Vork 8 (5.000 – 10.000)	17.625	17.925	18.229	18.539
Vork 9 (10.000 – 25.000)	41.125	41.824	42.535	43.258
Vork 10 (25.000 – 50.000)	88.125	89.623	91.147	92.696

Tarief in euro (forfait)	2022	2023	2024	2025
Vork 11 (50.000 – 100.000)	123.375	125.472	127.605	129.775
Vork 12 (100.000 – 250.000)	201.513	204.939	208.423	211.966
Vork 13 (250.000 – 500.000)	302.270	307.409	312.635	317.949
Vork 14 (500.000 – 1.000.000)	423.180	430.374	437.690	445.131
Vork 15 (1.000.000 – 2.500.000)	691.190	702.940	714.890	727.043
Vork 16 (2.500.000 – 5.000.000)	1.036.800	1.054.426	1.072.351	1.090.581
Vork 17 (5.000.000 – 10.000.000)	1.451.500	1.476.176	1.501.270	1.526.792
Vork 18 (10.000.000 – 25.000.000)	2.370.800	2.411.104	2.452.092	2.493.778
Vork 19 (vanaf 25.000.000)	3.500.000	3.559.500	3.620.012	3.681.552

Anders maar beter (?): de belasting op het energieverbruik van bedrijven *in de praktijk*

- Belasting op energieverbruik van bedrijven = *lijkt* juridisch meer solide
- Praktische uitvoerbaarheid = vraagteken
 - Becijferen van energieverbruik bij gemengd privé- en beroepsmatig verbruik van energie?
 - Becijferen aandeel 'groene energie'
 - Analoge tellers?
 - Becijferen andere vormen van brandstoffen
 - Hoeveelheid diesel op jaarbasis?
 - Hoeveelheid steenkool op jaarbasis?
 - Controle door de belastingheffende overheid van het energieverbruik?
 - Systeem van de volmachten:
 - Beroepsgeheim netbeheerder?
 - *Quid* indien geen volmacht wordt gegeven
 - *Quid* privacy?

⇒ *To be continued*

Aanboren van externe middelen: creatie van financiële ruimte via lokale (klimaat-, energie- of omgevings-)fondsen

Lokale omgevings-, klimaat- of energiefondsen in opmars

- **Omgevingsfonds** = vorm van financiële participatie waarin projectontwikkelaars, overheden, ...een periodieke bijdrage leveren die beheerd worden door het fonds in functie van ondersteuning van lokale, duurzame initiatieven die de kwaliteit van de omgeving verhogen
 - Opgericht om de omgeving te laten meeprofiteren van een duurzaam project
 - Komt *in beginsel* voort uit afspraken tussen projectontwikkelaar & buurtbewoners
 - Deelname van overheid is niet uitgesloten
 - Vooral opgericht in kader van wind- en zonneparken
 - Batterij- en laadparken?
 - Grootschalige installaties van zonnepanelen?
 - In Vlaanderen: (o.a.) Eeklo en Lille
- Niet wettelijk gereguleerd
 - Voordeel: vrijheid in bepalen van vormgeving
 - Voordeel: aan te passen aan lokale noden
 - Nadeel: geen uniformiteit noch houvast
 - Gebrekkige afspraken zorgen voor problemen *a posteriori*
 - Nadeel: *in beginsel* moeilijk afdwingbaar

Lokale omgevings-, klimaat- energiefondsen in opmars

- De werkingsprincipes van een lokaal omgevingsfonds:
 - Ontstaan: traditioneel uit afspraken tussen projectontwikkelaar en buurtbewoners
 - *Ratio*: ontwikkelaar is gehouden de omgeving te raadplegen voor aanvang van het project
 - Maar niets belet dat omgevingsfondsen worden opgericht door lokale besturen (*cf. infra*)
 - Spijzen: bijdrages van projectontwikkelaar van duurzame energie-installatie
 - Per wind- of zonnepark
 - Per windturbine of zonnepaneelinstallatie
 - Per geproduceerde MWh
 - Forfaitair
 - Kwalificatie van de bijdrage: *in de regel* vrijwillig
 - Via stedenbouwkundige last?
 - Via een beleidsovereenkomst?
 - Via een lokale belasting?
 - Beheer van het fonds: traditioneel in handen van een onafhankelijk bestuur
 - Vertegenwoordiging van buurtbewoners
 - Maar niets belet dat lokale bestuur leiding neemt over het fonds (*cf. infra*)
 - Verdeling van het fonds: traditioneel in handen van het onafhankelijke bestuur
 - Toewijzingen op eigen initiatief
 - Toewijzingen op verzoek van initiatiefnemers
 - Toewijzingsreglement (indieningsvereisten, beoordelingscriteria, omvang, werkingsgebied, ...)? (*cf. infra*)

⇒ Goede afspraken zijn cruciaal maar daar wringt het schoentje

Lokale omgevings-, klimaat- energiefondsen in opmars

- Slechte afspraken maken slechte vrienden

"Hoe verdeel je een windfonds? Omwonenden en dorpen komen er na drie jaar niet uit"; 'Omwonenden zijn niet blij met verdeling windfonds'; 'Duidelijke boodschap aan windboeren: "Maak het geld over en hou op"; 'Omwonenden Kijlsterweg in Stadskanaal balen: wel een zonnepark in de achtertuin, maar gebiedsfonds komt niet met compensatie over de brug"

- Slechte afspraken zorgen voor averechtse effecten

- Geen consensus over verdeling van bijdrages
- Geen consensus over zeggenschap
- Geen transparantie over verdelingsregels en/of zeggenschap
- ...

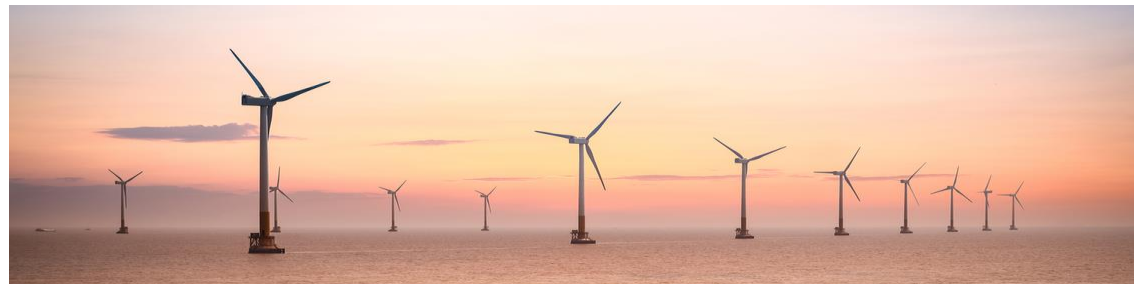
- **Is een oprichting en sturing van lokale fondsen van overheidswege de oplossing (?)**

- Art. 386 Decreet Lokaal Bestuur: gemeente kunnen verenigingen, stichtingen en sociale ondernemingen oprichten, erin deelnemen of zich erin laten vertegenwoordigen als die verenigingen, stichtingen en sociale ondernemingen niet belast worden met de verwezenlijking van welbepaalde taken van gemeentelijk belang."
- Bijdrage afdwingen via beleidsovereenkomst, stedenbouwkundige lasten en/of belasting
- Transparantie over zeggenschap en toewijzing ("subsidie")
 - Openbaarheid van besluitvorming
 - Toewijzingsreglement
 - Al dan niet met adviesmogelijkheid voor buurtbewoners

Duurzaamheid door middel van lokale fondsen – burgerparticipatie zonder eigen risico

- **Praktijkvoorbeeld: Windmolenproject Lille**
 - Reglement burgerparticipatie
 - Doel: burgers laten delen in baten hernieuwbare energie installaties
 - Projecten moeten voorzien in (wenselijke) burgerparticipatie van 50% via burgercoöperaties met respect ICA principes
 - Indien niet haalbaar → geen belemmeringsgrond om dossier definitief te blokkeren
 - Financieel engagement door (verplichte) donaties in klimaatfonds voor periode van 20 jaar:
 - 6.000 EUR per vergunde windturbine voor omgevingsfonds
 - 6.000 EUR per vergunde windturbine voor energiefonds
 - 6.000 EUR per vergunde windturbine voor klimaatfonds
 - **MAAR** op heden reeds wel wat discussies rond!

En er is nog zoveel meer ...

Kantoor Mechelen

Antwerpsesteenweg 16-18
2800 Mechelen
t 015 40 49 40

info@gdena-advocaten.be
www.gdena-advocaten.be

Kantoor Westerlo

4WINGS – Nijverheidsstraat 13
2260 Westerlo
t 014 57 46 52

info@gdena-advocaten.be
www.gdena-advocaten.be

Kantoor Lokeren

Stationsplein 10
9160 Lokeren
t 09 277 03 15

info@gdena-advocaten.be
www.gdena-advocaten.be

Kantoor Hechtel-Eksel

Stationsstraat 1
3941 Hechtel-Eksel
t 011 73 49 00

info@gdena-advocaten.be
www.gdena-advocaten.be

Copyright

GD&A Advocaten bezit het exclusieve copyright van deze presentatie, zijn design en de volledige inhoud ervan. Gebruik van deze presentatie, of het delen ervan, in welke vorm dan ook, is verboden zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van GD&A Advocaten.

Disclaimer

De informatie over juridische onderwerpen die u in deze presentatie aantreft, zijn louter informatieve, algemene besprekingen en kunnen in geen geval als juridisch advies worden beschouwd. GD&A Advocaten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enige schade die iemand zou lijden door voort te gaan op deze informatie.

